

VALTIONEUVOSTON ASETUS ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN (1373/2018) MUUTTAMISESTA

1 Tausta ja säädösperusta

Ehdotettu asetus liittyy Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakauden 2021–2027 alkamiseen vuonna 2021. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on saattaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, jäljempänä myös *ELY-keskus*, välittävän toimielimen tehtäviä koskeva sääntely vastaamaan EU:n ohjelmakauden 2021–2027 lainsäädännön muutoksia sekä myös täsmentää ELY-keskuksen tehtävien kokoamiseen liittyvää asetustasoista sääntelyä.

Ehdotus liittyy läheisesti laajempaan alueiden kehittämisen ja EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelmaa koskevan lainsäädännön uudistustyöhön, jota koskevat lakiehdotukset on hyväksytty eduskunnassa kesäkuussa 2021 (HE 47/2021 vp, EV 105/2021 vp) ja jotka lait on vahvistettu ja tulevat voimaan 1.9.2021.

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009), jäljempänä *ELY-laki*, 5 §:ssä säädetään ELY-keskusten toimivallasta sekä toimialueista ja niiden laajentamisesta. Säännöksen nojalla ELY-keskus voi hoitaa tehtäviä myös useamman kuin yhden keskuksen toimialueella. Pykälän mukaan vastuualueiden sijoittumisesta ELY-keskuksiin ja keskusten toimialueen laajentamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Syyskuun alussa voimaan tulevan alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021), jäljempänä *toimeenpanolaki*, 10 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan muun lisäksi antaa tarkempia säännöksiä välittävälle toimielimille annettavista tehtävistä ja tehtävien kokoamisesta. Lisäksi toimeenpanolain 29 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtakunnallisten teemojen välittävistä toimielimistä.

2 Ehdotetun asetuksen sisältö

Yleiset perustelut

Ehdotuksessa esitetään, että ELY-asetuksessa olevia säädösviittauksia koskien Hämeen, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten toimivaltaa eräissä alueiden ja yritysten kehittämiseen liittyvissä asioissa tehdään toimeenpanolain voimaantulosta johtuvat muutokset. ELY-keskusten toimialueisiin alueiden kehittämisen rahoitustehtävissä tai EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa koskevissa välittävän toimielimen tehtävissä ei ehdoteta muutoksia. Lisäksi asetusmuutoksella ehdotetaan täsmennettäväksi ELY-keskusten alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen tehtävää valtakunnallisten teemojen osalta.

Pykälään ehdotetaan tehtäväksi myös kielellisiä tarkistuksia ja rakenteellista selkeyttämistä.

Yksityiskohtaiset perustelut

6 §. *Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta eräissä asioissa*

9 §. *Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta eräissä asioissa*

11 §. *Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta eräissä asioissa*

14 §. *Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivalta eräissä asioissa*

ELY-asetuksen 6, 9, 11 ja 14 §:ssä säädetään Hämeen, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueista niiden hoitaessa ELY-keskukselle säädettyjä tehtäviä useamman kuin yhden ELY-keskuksen toimialueilla. ELY-lain 5 §:n nojalla ELY-keskus

voi hoitaa tehtäviä useamman kuin yhden keskuksen toimialueella, jos toimialueen laajentamisella voidaan tehostaa keskusten toimintaa ja valtion henkilöstö- ja muiden voimavarojen käyttöä tai parantaa palvelujen saatavuutta tai esimerkiksi turvata tehtävässä tarvittavan erityisasiantuntemuksen saatavuus taikka toimialueen laajentaminen on tarkoituksenmukainen muun vastaavan syyn vuoksi.

Mainittuja pykäläiä muutettaisiin siltä osin kuin niissä säädetään tehtävien kokoamisesta koskien alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa sekä eräitä yritysten toiminnan kehittämisen tehtäviä. Momentteihin ei ehdoteta muutoksia siltä osin kuin niissä säädetään ELY-keskusten tehtävien kokoamisesta koskien julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 8 luvun 5 §:ssä tarkoitettuja yritystoiminnan kehittämispalvelutehtäviä.

Hämeen ELY-keskus hoitaisi edelleen alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimeenpanoa sekä eräitä yritysten toiminnan kehittämisen liittyviä tehtäviä Hämeen, Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen ELY-keskusten toimialueilla (6 §:n 2 momentti), Etelä-Savon ELY-keskus Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan toimialueilla (9 §:n 3 momentti), Keski-Suomen ELY-keskus Keski-Suomen, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten toimialueilla lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa (11 §:n 2 momentti) ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin ELY-keskusten toimialueilla (14 §:n 3 momentti).

Mainittujen neljän elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimivaltaa näissä tehtävissä koskeviin säännöksiin tehtäisiin uuden ohjelmakauden käynnistymisestä johtuvat säädösviitauksia koskevat muutokset. Säännöksistä poistettaisiin viittaus niihin lain tasoisiiin kumottuihin säädöksiin, joita ei enää käytännössä sovelleta ja pykäliin lisättäisiin viittaukset ohjelmakautta 2021–2027 koskeviin uusiin lakeihin.

Poistettavat säädösviittaukset koskisivat kaikissa mainituissa pykälissä rakennerahastojen osalta lakia alueiden kehittämistä (1651/2009) ja rakennerahastolakia (1401/2006). Ohjelmakaudet, joiden toimeenpanoon mainittuja säädöksiä sovellettiin, on teknisesti suljettu. Kaikissa säännöksissä säilytettäisiin viittaus ohjelmakaudella 2014–2020 sovellettuun lakiin alueiden kehittämistä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014). Lakiin lisättäisiin viittaus uuteen alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden toimeenpanosta annettuun lakiin. Kumotun hallinnointia koskevan 7/2014 lain mainitseminen pykälässä olisi tarpeen sääntelyn selkeyden vuoksi. Ohjelmakausia 2014–2020 ja 2021–2027 toimeenpannaan välittävissä toimitelmissä ohjelmakausien vaihtuessa päällekkäin, kunnes aiempi ohjelmakausi suljetaan.

Yrityksille myönnettävien valtionavustusten osalta kaikista mainituista säännöksistä poistettaisiin viittaus yritystoiminnan tukemisesta annettuun lakiin (1068/2000) sekä viittaus valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annettuun lakiin (1336/2006), joiden osalta toimeenpano on päätynyt ja myös koska EU:n rakennerahaston ohjelmakaudet, joihin säädöksiä sovellettiin, on teknisesti suljettu. Pykälissä säilytettäisiin viittaus valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetuissa laissa (9/2014) tarkoitettuihin tehtäviin ja lisättäisiin viittaus valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annetussa laissa (758/2021), jäljempänä *yritystukilaki*, tarkoitettuihin tehtäviin vastaavista syistä kuin edellä muiden lakien osalta on esitetty.

16 §. *Toimivaltaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määrittäminen eräissä asioissa*

Pykälässä säädetään EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman (aiemmin rakennerahasto-ohjelman) toimeenpanossa ELY-keskusten tehtäväksi säädettyjen tehtävien sekä valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetuissa laeissa säädettyjen ELY-keskusten tehtävien jakamisesta Hämeen, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten kesken.

Alueiden kehittämistä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista säädettyssä laissa, alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden toimeenpanosta säädettyssä laissa

sekä yritystoiminnan tukemisesta annetussa laissa ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetuissa laeissa tarkoitetut tehtävät hoidettaisiin Hämeen, Etelä-Savon, Keski-Suomen tai Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa sen mukaan, minkä keskuksen 6 §:n 2 momentissa, 9 §:n 3 momentissa, 11 §:n 2 momentissa ja 14 §:n 3 momentissa säädettyllä toimialueella hanke pääosin toteutetaan. Tarkoituksena on, että mainitut ELY-keskukset hoitaisivat Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelman välittävän toimielimen tehtäviä myös ohjelmakaudella 2021–2027.

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin valtakunnallisten teemojen välittävien toimielimien tehtävien hoitamisesta ELY-keskuksissa. Ohjelmakaudella 2014–2020 tehtäviä ovat hoitaneet sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö sekä osin ELY-keskukset ja maakuntien liitot. Ohjelmakaudella 2021–2027 kaikki valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät koottaisiin ELY-keskuksille ja tehtävän kokoamisesta olisi tarpeen säätää asetuksessa. Valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävien hoitaminen ei olisi keskitettyjä tehtäviä hoitaville ELY-keskuksille uutta, sillä ne ovat jo osin aiemmin hoitaneet valtakunnallisten hankkeiden hallinnointitehtäviä ohjelmakaudella 2014–2020.

Uudessa 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että Hämeen, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset hoitaisivat rahoituslain 14 §:ssä tarkoitettujen Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelman valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät. Tehtävien hoitamisesta ja mahdollisesta jakautumisesta mainittujen ELY-keskusten kesken päättäisi työ- ja elinkeinoministeriö Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelman hallintoviranomaisena.

Välittävän toimielimen tehtävistä ja tehtävien kokoamisesta säädetään toimeenpanolain 10 §:ssä. Hallintoviranomainen voi Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plus-saa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turva- paikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipoliitikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060, jäljempänä *yleisasetus*, 65 artiklan 3 kohdan nojalla nimetä maakuntien liittoja, ELY-keskuksia ja Ruokaviraston suorittamaan osan hallintoviranomaisen tehtävistä hallintoviranomaisen vastuulla, mikäli yleisasetuksessa säädetty vaatimukset täyttyvät. Hallintoviranomainen nimeää välittävät toimielimet päätöksellä.

Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan valtakunnallisista teemoista säädetään toimeenpanolaisissa. Valtion talousarviossa osa Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelman varoista osoitettaisiin valtakunnallisiin teemoihin. Valtakunnallisilla teemoilla tarkoitetaan EU:n alue- ja rakennepoliitikan kansalliseen ohjelmaan perustuvia valtakunnallisia tavoitteita ja toimintaa, joita ohjataan ja rahoitetaan keskitetysti ja joiden valmistelu tehdään ministeriöiden keskeisten strategioiden pohjalta ja niiden johdolla yhteistyössä alueiden kanssa. Teemojen valmistelusta säädetään toimeenpanolain 29 §:ssä.

31 §. *Ruotsinkieliset palveluryhmät*

Pykälän 1 momentissa säädetään ruotsinkielisistä palveluryhmistä Hämeen ja Keski-Suomen ELY-keskuksissa.

Momenttiin ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia, mutta sitä ehdotetaan täsmennettäväksi kielellisesti ja selkeytettävän rakenteellisesti siten, että jo aiemmissa 6, 9, 11 ja 14 §:ssä mainittujen säädösviittausten toistaminen pykälässä olisi tarpeetonta.

ELY-keskusten Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan ohjelman välittävän toimielimen tehtävät on edellä 6, 9, 11 ja 14 §:ssä kuvatulla tavalla koottu neljään suomenkieliseen ELY-keskukseen. Asiakkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi asetuksella säädetään, että Hämeen ja Keski-Suomen ELY-keskusten organisaatioissa tulee olla ruotsinkieliset palveluryhmät. Sääntely uudella ohjelmakaudella 2021–2027 vastaisi aikaisemmilla ohjelmakausilla voimassa ollutta sääntelyä. Mainituilla ELY-keskuksilla olisi kummallakin ruotsinkielinen palve-

luryhmä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden rahoituksen toimeenpanoa varten sekä yrityksille myönnettävien kansallisten yritystukien hallinnointia varten lukuun ottamatta yritysten kehittämispalvelutehtäviin liittyviä maksatustehtäviä.

32 §. *Kielitaitovaatimukset*

Pykälän 2 momentissa säädetään edellä 31 §:ssä tarkoitettuja ruotsinkielisten palveluryhmien sisältävien Hämeen ja Keski-Suomen ELY-keskusten eräiden virkamiesten kielitaitovaatimuksesta.

Kielitaitovaatimuksiin ei ehdoteta muutosta, mutta pykälää on kielellisesti selkeytetty täsmällisellä viittauksella 6 ja 11 §:ään. Kuten tähänkin asti, Hämeen ja Keski-Suomen ELY-keskusten 6 §:n 2 momentissa ja 11 §:n 2 momentissa tarkoitetuista tehtävistä vastaavien ryhmien ja yksikköjen päälliköiltä edellytettäisiin erinomaista suomen kielen suullista ja kirjallista taitoa sekä ruotsin kielen tyydyttävää suullista ja kirjallista taitoa.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Välittävien toimielimien tehtäviä keskitettiin työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä neljään ELY-keskukseen ohjelmakauden jo aiemman 2014–2020 toimeenpanoa varten eikä näiden alueellista toimivaltaa koskevien tehtävien hoitamiseen ehdoteta tällä asetuksella muutoksia.

Asetuksella olisi kuitenkin jonkin verran vaikutuksia viranomaisten toimintaan, sillä asetuksessa ehdotetaan säädettäväksi Hämeen, Etelä-Savon, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksille koottavasta valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävästä. Tehtävä olisi niille säädöstasolla uusi, mutta käytännössä ne ovat jo osittain hoitaneet joitakin valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtäviä ohjelmakaudella 2014–2020 sopimukseen perustuen.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Ehdotuksesta ei ole pyydetty lausuntoja. Ehdotuksessa on kyse pitkälti varsin teknisistä muutoksista ja ehdotus liittyy läheisesti laajempaan alueiden kehittämisen ja EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelmaa koskevan lainsäädännön uudistustyöhön, jota koskevat lakiehdotukset on hyväksytty eduskunnassa kesäkuussa 2021 (HE 47/2021 vp, EV 105/2021 vp) ja tulevat voimaan 1.9.2021. Alueiden kehittämistä koskevista lakiehdotuksista on pidetty laaja lausuntokierros keväällä 2020. Myös lakien nojalla annettavista ehdotuksista valtioneuvoston asetukseksi koskien toimeenpanoa, rahoitusta ja kustannusten tukikelpoisuutta järjestettiin laaja lausuntokierros keväällä 2021, jossa yhteydessä on ollut esillä myös tarve muuttaa ELY-asetusta.

Alueiden kehittämisen lainsäädännön laajempaa uudistamistyötä on tukenut 2.10.2019 asetettu poikkihallinnollinen lainsäädäntötyöryhmä. Työryhmä toimi alueiden uudistumisen neuvottelukunnan (AUNE) jaostona. Alueiden kehittämistä sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoja koskevan lainsäädännön uudistamista on käsitelty neuvottelukunnassa. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta tuettavaa toimintaa, hallinnointia ja varainhoitoa koskevien säännösten uudistamista on käsitelty lisäksi Koheesio 2021+ -työryhmässä ja sen alaisessa hallintojaostossa.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2021. Ehdotettu voimaantuloajankohta vastaisi toimeenpanolain voimaantulon ajankohtaa.